

שם המחקר : איכות חיים סובייקטיבית בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית בגיל הזקנה: הקשר לפעילות פנאי ולרשת החברתית

שנה : 2014

מק"ט : 605

שם החוקר : מירב בן-פורת חביב

שם המנחה : ד"ר שירלי ורנר

שם רשות המחקר : האוניברסיטה העברית

עבודת גמר מחקרית (תיזה) המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת תואר "מוסמך האוניברסיטה" בבית הספר לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית ע"ש פאול ברוואלד.

מגבלות המחקר

- במחקר זה נעשה שימוש בשיטת דגימה שאינה הסתברותית- מדגם נוחות. על כן, המדגם אינו מייצג את כלל אוכלוסיית המזדקנים עם מוגבלות שכלית בישראל, ומכאן עולה קושי להכליל את תוצאותיו. יחד עם זאת, נעשה ניסיון לפנות למגוון של עמותות בתחום הדיור אשר פועלות תחת פיקוח משרד הרווחה, במגבלות הגיאוגרפיות של החוקרת. מיעוט משתתפים אף הוא מעלה קושי להכליל את הממצאים על כלל אוכלוסיית המזדקנים עם מוגבלות שכלית בישראל. על מנת להתגבר על מגבלה זו נערכו ניתוחים סטטיסטיים א-פרמטריים.
- מגבלה נוספת עולה מאופן איסוף הנתונים בתשאול ישיר של המשתתפים. תשאול שכזה מעלה את האפשרות לקושי בהבנת השאלות. כמו כן, נמצא כי אנשים עם מוגבלות שכלית נוטים לענות באופן חיובי על שאלוני איכות חיים (ובאופן כללי למרבית השאלונים) וכי יש להם נטייה לרצות את האדם שעומד מולם, ויש להניח כי תהיה לכך השפעה על תוצאות המחקר. יחד עם זאת, נעשה ניסיון להתגבר על מגבלה זאת באמצעות שימוש בשאלונים המותאמים לאנשים עם מוגבלות שכלית. כמו גם כל משתתף עבר מבחן מקדים הבא לפסול את מי שאינם יכולים לענות באופן מהימן על השאלון, ובמקביל לבדוק את מידת ההבחנה של המשתתף ובכך לקבוע סקאלת תשובות המתאימה להבנתו.

המלצות למחקר המשך

- כהמשך למחקר הנוכחי ניתן להרחיב במחקר אודות סוגיית ההחלטה העצמית. חשוב לבחון מהם הגורמים שבגינם אנשים עם מוגבלות שכלית מקבלים או לא מקבלים החלטות עצמיות. בין הגורמים האלו ניתן לבדוק את מאפייני הפרט, רצון הפרט, מסגרת הדיור, מסגרת התעסוקה, הסביבה החברתית, הסביבה הטיפולית ועוד.
- כיוון מחקרי נוסף שניתן לפנות אליו ממחקר זה הוא סוגיות לגבי סוף החיים. במחקר הנוכחי עלה כי הקבוצה המבוגרת יותר הראתה שביעות רצון פחותה יותר מהעמיד. נראה כי יש מקום להעמיק את המחקר בנושא זה ולבחון את העמדות של מזדקנים עם מוגבלות שכלית בנוגע לסוף החיים.
- לבסוף, במחקר הנוכחי עלה הרושם מהראיונות כי המשתתפים היו פתוחים לספר ולשתף מעבר לשאלות שעלו בראיון. ההרגשה היא כי מעבר למחקר הכמותני שנעשה בתחום, יש מקום למחקר איכותני בקרב אוכלוסיית המזדקנים עם מוגבלות שכלית. מחקר שכזה יכול להתמקד הן בנושאים שעלו במחקר הנוכחי אודות פעילויות פנאי וקשרים חברתיים, והן בנושאים נוספים, כדוגמת מחשבות על סוף החיים ונושא ההחלטה העצמית.

- לפריט המלא
- למאגר המחקרים של קרן שלם
- למאגר כלי המחקר של קרן שלם